

Wałbrzych, 26 stycznia 2021 r.

Sygnatariusze Porozumienia Sudety 2030

**Szanowna Pani Małgorzata Jarosińska – Jedynek
Sekretarz Stanu Ministerstwa Finansów,
Funduszy i Polityki Regionalnej**

Dotyczy nowego projektu Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027

Szanowana Pani Minister,

W imieniu 107 dolnośląskich samorządów Porozumienia Sudety 2030 przedstawiamy stanowisko po analizie projektu Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027.

Z Założeń do Umowy Partnerstwa 2021-2027 z lipca 2019 r. wynikało, że RPO Województwa Dolnośląskiego na lata 2021-2027 będzie miało wartość tylko 850-870 mln EUR, a dwa subregiony sudeckie, z PKB per capita na poziomie 52% średniej unijnej oraz z ponad połową mieszkańców w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją i średnich miastach tracących funkcje społeczno – gospodarcze, otrzymają 2-3 krotnie mniejsze środki unijne na mieszkańca, niż wyraźnie bogatsze subregiony śląskie i mazowieckie.

Wspomniane Założenia do Umowy Partnerstwa dawały jednak nadzieję na wyrównanie tych niesprawiedliwych dysproporcji. Zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 zapisano w nich, że w tym celu utworzony zostanie „specjalny dedykowany instrument” pod nazwą Program Ponadregionalny 2020+ oraz uruchomione zostanie „specjalne wsparcie obszarów strategicznej interwencji i obszarów górskich”.

Z ogromnymi obawami i rozczarowaniem stwierdzamy, że w aktualnym projekcie Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 nie ma powyższych propozycji wsparcia takich obszarów problemowych jak nasze subregiony sudeckie. Jeszcze w maju ub.r. Pani Minister pisemnie informowała i uspokajała Sygnatariuszy Porozumienia Sudety 2030, że z Programu 2020+ będą mogły liczyć na wsparcie nie tylko sudeckie gminy zagrożone trwałą marginalizacją i średnie miasta tracące funkcje społeczno – gospodarcze, ale także miejskie obszary funkcjonalne wokół tych 15 średnich miast sudeckich. Dlatego tak wytrwale zabiegaliśmy u Marszałka Województwa Dolnośląskiego o utworzenie 4 MOF/ZIT-ów sudeckich, obejmujących od 2 do 6 miast średnich tracących funkcje społeczno – gospodarcze oraz obszary funkcjonalne wokół nich.

Województwo Dolnośląskie ma w skali całego kraju jedno z największych wewnętrznych, subregionalnych różnicowań rozwojowych. Podkreślenia wymaga fakt, że oba subregiony sudeckie, zamieszkane przez 42% ludności całego województwa, notują najniższe wskaźniki rozwojowe PKB per capita w stosunku do średniej unijnej (dane za 2017 r.: Subregion Jeleniogórski 54%, Subregion Wałbrzyski 51%), porównywalne z województwami Polski Wschodniej.

Istotny z punktu widzenia uznania całego Województwa Dolnośląskiego za obszar przejściowy próg 75% PKB per capita spełnia tylko 38% ludności zamieszkałej na zaledwie 19% jego powierzchni. Znaczące wewnętrzne zróżnicowanie Województwa Dolnośląskiego potwierdza wskaźnik dyspersji (rozwarstwienia), w poszczególnych subregionach. W 2016 r. kształtował się na poziomie 31%, co oznacza, że PKB w poszczególnych subregionach ważony liczbą mieszkańców różnił się od średniej wojewódzkiej o 31%. I jest to poziom rozwarstwienia wyższy od średniej dla całego kraju wynoszącej 21%. Należy zaznaczyć, że w 2004 r. wskaźnik rozwarstwienia dla naszego województwa wynosił 27%, co świadczy o pogłębiającym się zróżnicowaniu wewnątrzrozwojowym Województwa Dolnośląskiego. Dolny Śląsk ma wysoki wskaźnik urbanizacji wynoszący w 2018 r. 68,6% ogółu ludności. Na liście 122 miast Polski tracących swoje funkcje społeczno – gospodarcze aż 15 zlokalizowanych jest w dwóch subregionach sudeckich z najniższym wskaźnikiem PKB per capita. Trudno zaakceptować fakt, iż przy tak nieznacznym przekroczeniu o 2 punkty procentowe poziomu rozwoju dla obszarów przejściowych (77% PKB per capita w 2017 r.), Dolny Śląsk ma otrzymać tak znacząco niższą alokację dla RPO WD 2021-2027, która może przyczynić się do regresu rozwojowego. Dolny Śląsk jest 5 pod względem liczby ludności regionem w kraju, jednego z najważniejszych wskaźników, bo fundusze unijne mają za cel poprawę poziomu życia wszystkich mieszkańców UE. Tymczasem Dolny Śląsk ma najniższy poziom przyznanych środków w przeliczeniu na mieszkańca – ok. 300 EUR. Trzeba jasno zaznaczyć, iż w stosunku do obecnego okresu programowania nastąpił tu ogromny spadek (w okresie 2014-2020 wskaźnik ten wynosił ponad 700 EUR na mieszkańca). Wyższy wskaźnik przydziału środków na mieszkańca będą mieć województwa Polski Wschodniej, objęte dodatkowo Programem Krajowym Polska Wschodnia, mające PKB per capita na poziomie porównywalnym do obu subregionów sudeckich!

Sygnatariusze Porozumienia Sudety 2030 nie zgadzają się na tak drastyczne różnice w alokacji środków – ponad 3 razy mniej w przeliczeniu na mieszkańców województw Polski Wschodniej i Mazowsza oraz 2,5 razy mniej w przeliczeniu na mieszkańców sąsiednich województw: lubuskiego i opolskiego. Takie działanie stoi w rażącej sprzeczności z jednym z najważniejszych celów Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jakim jest zwiększenie spójności terytorialnej Polski.

W latach 2019-2020 Prof. Jacek Szlachta i Prof. Przemysław Śleszyński pisali w swoich powszechnie znanych raportach, że subregiony sudeckie to najbardziej problemowe obszary w skali kraju. Stawiali tezę, że jeśli obszary te nie otrzymają w latach 2021-2027 takiego samego wsparcia unijnego i na takich samych zasadach jak w innych częściach kraju, to grozi im drastyczny regres w rozwoju.

Chcemy stanowczo zaznaczyć, że nieuprawnionym jest łączenie środków kompensacyjnych z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji przeznaczonych na łagodzenie skutków niezakończonych transformacji gospodarczej obszarów węglowych (w Rozporządzeniu PE i Rady o ustanowieniu FST zasięgiem tego funduszu został objęty Subregion Wałbrzyski a władze województwa zabiegają aby jego zasięg rozszerzyć także o powiaty kamiennogórski i zgorzelecki z Subregionu Jeleniogórskiego), ze środkami strukturalnymi, przeznaczonymi w ramach alokacji dla całego Województwa Dolnośląskiego.

Proponowana dla Dolnego Śląska kwota alokacji 870 mln EUR nie daje szansy na realizację dalszych projektów prorozwojowych w subregionach sudeckich, posiadających mniejsze zasoby inwestycyjne i obciążonych w obecnym okresie programowania wyższym poziomem współfinansowania projektów w wysokości 30% wkładu własnego. Prognozy te niestety dodatkowo potwierdza obecna sytuacja epidemiczna, wyjątkowo dotkliwie doświadczająca właśnie subregiony sudeckie, których gospodarka jest mocno uzależniona od turystyki i usług leczniczo-uzdrowiskowych. Przeważająca część sudeckich gmin i ich mieszkańców jest silnie powiązana z turystyką. Tymczasem trwający nieprzerwanie od niemal roku (z przerwą na okres wakacyjny), lockdown już wywołuje negatywne konsekwencje – spadek dochodów, zapaść gospodarki, a tym samym rynku pracy, co determinować będzie zmniejszenie poziomu życia mieszkańców tego obszaru. Wychodzenie subregionów sudeckich już wcześniej stojących na niższym poziomie rozwoju, z zapaści społeczno – gospodarczej wywołanej pandemią Covid 19, będzie wymagało przeznaczenia na ich rozwój większych środków, czego w żaden sposób nie gwarantuje tak niska alokacja w ramach RPO dla Województwa Dolnośląskiego.

W związku z powyższym wnosimy o zwiększenie całkowitej alokacji w ramach RPO Województwa Dolnośląskiego, z uwzględnieniem nie tylko wskaźników statystycznych i statusu regionu przejściowego, ale przede wszystkim wyzwani społeczno – gospodarczych i realnych potrzeb rozwojowych mieszkańców obu subregionów sudeckich. Oczekujemy zastosowania podobnego – jak w przypadku alokacji dla państw członkowskich UE – mechanizmu bezpieczeństwa, ograniczającego wysokość spadku alokacji dla poszczególnych regionów kraju do nieprzekraczalnego poziomu 30%. Wnosimy o zastosowanie mechanizmu przesunięcia środków pomiędzy poszczególnymi kategoriami regionów w Europie na mocy art. 105 Rozporządzenia Ogólnego i zwiększenia tym samym kwoty alokacji dla regionów przejściowych. Nie akceptujemy drastycznego zmniejszenia środków alokacji dla Województwa Dolnośląskiego w obecnym programowaniu 2021-2027 aż o 61,4 % w stosunku do okresu poprzedniego.

Do wiadomości:

- Zarząd Województwa Dolnośląskiego;
- Premier RP Mateusz Morawiecki;
- Posłowie obecnej kadencji Sejmu RP wybrani przez mieszkańców Subregionów Wałbrzyskiego i Jeleniogórskiego;
- Radni Sejmiku Województwa Dolnośląskiego;
- Mieszkańcy Subregionów Wałbrzyskiego i Jeleniogórskiego;

Sygnatariusze Porozumienia Sudety 2030 z terenu Powiatu Bolesławieckiego:

Starosta Bolesławiecki- Tomasz Gabrysiak

STAROSTA BOLESŁAWIECKI

Tomasz Gabrysiak
-3-

Prezydent Miasta Bolesławiec- Piotr Roman

PREZYDENT MIASTA

Piotr Roman

Wójt Gminy Bolesławiec- Andrzej Dutkowski

WÓJT

mgr Andrzej Dutkowski

Wójt Gminy Gromadka- Dariusz Pawliszczy

WÓJT GMINY

Dariusz Pawliszczy

Burmistrz Miasta i Gminy Nowogrodziec- Robert Relich

BURMISTRZ

Robert Relich

Wójt Gminy Osiecznica- Waldemar Nalazek

WÓJT GMINY

mgr Waldemar Nalazek

Wójt Gminy Warta Bolesławiecka- Mirosław Haniszewski

WÓJT

mgr Mirosław Haniszewski